

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1955/2020
19.11.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у правној ствари тужилаца АА из ... и ББ из ..., које заступа Татјана Хаџилазаревих, адвокат из ..., против тужених ВВ и ГГ, обојице из ..., које заступа Марија Живковић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2791/18 од 11.07.2019. године, у седници одржаној 19.11.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

Делимично се УСВАЈА ревизија тужених.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 2791/18 од 11.07.2019. године и пресуда Вишег суда у Београду П 1540/16 од 13.11.2017. године, исправљена решењима истог суда П 1540/16 од 12.01.2018. године и П 1540/16 од 21.02.2018. године у ставу 1. и 3. изреке и пресуђује:

1. **УТВРЂУЈЕ СЕ** да су тужиоци стекли права коришћења на кп. .../... површине 1384м², кп. .../... површине 674м² и кп. .../... површине 345м² све уписане у лист непокретности број ... КО ..., што су тужени дужни признати и трпети.

2. **ОДБИЈА СЕ** као неоснован део тужбеног захтева тужилаца да се утврди да су стекли право власништва на предметним непокретностима.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени да тужиоцима на име трошкова целокупног поступка исплате износ од 409.000,00 динара у року од 15 дана од дана пријема пресуде, под претњом принудног извршења.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 1540/16 од 13.11.2017. године, исправљена решењима истог суда П 1540/16 од 12.01.2018. године и П 1540/16 од 21.02.2018. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилаца, као правних следбеника сада пок. ДД, бивше из ..., па је утврђено да су тужиоци стекли право власништва на непокретности на кп. .../... површине 1384м², кп. .../... површине 674м² и кп. .../... површине 345м² све уписане у лист непокретности број ... КО ..., што су тужени дужни признати и трпети. Ставом другим изреке, одбијен је предлог тужилаца за одређивање привремене мере којим би се туженима забранило свако располагање,

отуђење и оптерећење непокретности и то на непокретностима ближе означеним у ставу првом изреке, као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезани су тужени да тужиоцима накнаде трошкове парничног поступка у износу од 1.227.000,00 динара у року од 15 дана од пријема пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2791/18 од 11.07.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужених и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 1540/16 од 13.11.2017. године, исправљена решењима истог суда П 1540/16 од 12.01.2018. године и П 1540/16 од 21.02.2018. године, у ставовима првом и трећем изреке. Ставом другим изреке, одбијени су као неосновани захтеви странака за накнаду парничних трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени су благовремено изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 87/18), па је утврдио да је ревизија делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом изабраног суда одређеног решењем поглавара Среза врачарског број 1659 од 17.02.1926. године (извршно 31.05.1926. године) извршена је деоба покретне и непокретне имовине ЂЂ и његових синова, тако што су одређени делови који ће припасти сваком сину, док је одређено да пасторку ЕЕ (правни претходник сада пок. тужиле ДД) припадне део непокретности у одређеним мерама и границама све ближе описано у тој пресуди изабраног суда. ЂЂ је преминуо 09.02.1940. године. Према земљишнокњижном стању приликом оснивања земљишних књига за КО ... (уверење земљишнокњижног одељења РЗ 6885/08 од 19.12.2008. године) расправним записником број 225 од 18.05.1942. године кат. парц. ... (матична парцела) је уписана у ЗКУЛ ... као власништво ЖЖ (отац првотуженог и деде друготуженог). Решењем Дн 2059/60 од 17.05.1960. године Секретаријат за финансије НОО Звездара је преко решења укњижило предметну парцелу као друштвену својину са правом коришћења у корист ЖЖ. Решењем Трећег општинског суда у Београду О 435/78 од 09.02.1979. године расправљање заоставштине пок. ЖЖ1 и предметна парцела ... је уписана на више сукорисника који упис је егзистирао у земљишној књизи све до 2009. године. Ти сукорисници су извршили деобу (закључили поравнање пред Трећим општинским судом у Београду П 68/81 од 13.11.1981. године), тако да је туженима припало на коришћење цела кат. парц. ... њива стари виногради у површини од 31,50м². Ту парцелу је исти поклонио свом сину ЗЗ уговором о поклону од 25.12.1989. године. Део кат. парц. 1... КО ... који је припао по назначеној пресуди изборног суда ЗЗ има укупну површину 23,98 ари. Вештачењем од стране вештака геометра утврђено је да је матична кат. парц. ... КО ... цепана и сада на лицу места постоје четири парцеле, а део који је припао деобом ЕЕ сада носи ознаке у облику три парцеле и то кат. парц. .../... површине 1384м², кат. парц. .../... површине 674м² и кат.

парц. .../... површине 345м², кат. парц. .../... води се на име туженог ГГ. Даље према стању катастра (уверењима РГЗ СКН од 24.12.2008, 25.03.2009, 24.05.2011. и 14.06.2011. године, кат. парц. ... површине 31,50 снимљена по првобитном премеру из 1929/32 била је уписана на ИИ, а касније на име ЖЖ1, али је ревизијом премера 1956. године извршено њено цепање на две парцеле и то кат. парц. .../... површине 24,03м² уписана у поседовни лист број ...на корисника ЕЕ (правног претходника тужиље) и .../... површине 750м² уписана у поседовни лист број ... на корисника ЈЈ (правног претходника тужених), али без основа уписа. Због детаљног плана регулације извршена деоба кат. парц. .../... (31.03.2009. године) на три сада спорне парцеле. Према садашњем стању списка у јавним књигама у лист непокретности ... (пренос из земљишне књиге) извршен је упис права коришћења на спорним парцелама као и на кат. парц. .../... на име друготуженог ГГ. Њиме је брисано стање уписника корисника ДД која је до тада била уписана као корисник у катастру. На поседовном листу ... као корисник предметних парцела била је уписана ДД, а по основу оставинског решења Ов 3607/08 од 30.12.2008. године којом је расправљена заоставштина њеног оца пок. ЕЕ. Из исказа парничних странака и саслушаних сведока, првостепени суд је утврдио да су предметне парцеле обрађивали ... (правни претходници тужилаца), а да су кат. парц. .../... (неспорна парцела) обрађивали ... (правни претходници тужених). Власник спорних парцела у Служби за катастар непокретности означена је Република Србија.

При овако утврђеном чињеничном стању, првостепени суд је нашао да је тужбени захтев тужилаца основан. При томе, закључује да тужиоци имају правни основ везано за стицање својине јер је спорни део од кат. парц. ... КО ..., која је касније подељена (а део од те парцеле чине сада три спорне парцеле) пресудом изборног суда од 17.02.1926. године када је извршена деоба покретне и непокретне имовине пок. ЂЂ и његових синова, припала правном претходнику тужилаца ЕЕ. Та парцела је касније била укњижена на његово име, а сада спорни део су све време користили..., тј. правни претходници овде тужилаца. Постоји и оставинско решење којим се правни претходник тужилаца сада пок. ДД оглашава за наследника на спорним парцелама иза смрти пок. ЕЕ. Својину су стекли на истим парцелама и путем одржаја, па је утврђено да је тужбени захтев основан. При томе, првостепени суд налази да иако се предметне парцеле воде као власништво Републике Србије, а иста није означена као тужена у овом поступку, није сметња да се усвоји тужбени захтев тужилаца. Ово је из разлога што је чланом 102. Закона о планирању и изградњи предвиђено да ће се конверзија права коришћења у право својине вршити по службеној дужности везано за лица која су уписани као корисници на грађевинском земљишту у државну својину, односно да ће се право коришћења претворити без накнаде у право својине по сили закона. Овакву правну аргументацију прихватио је и другостепени суд, приликом одлучивања о жалби тужених на првостепену пресуду.

По оцени Врховног касационог суда, овакво правно резонавање нижестепених судова може се прихватити само делимично као правно утемељено. Ово је из разлога што је евидентно да се спорне парцеле воде као власништво Републике Србије. Сходно томе, било је неопходно у тужби означити Републику Србију као тужену. Тиме би се успоставила потпуна пасивна легитимација на страни тужених у односу на садржину тужбеног захтева тужилаца. Међутим, стоји чињеница да је право коришћења уже од права својине и да је у току поступка доказано да су тужиоци били у државини спорних парцела и да имају правни основ да буду корисници истих. Јер, утврђена је и

савесност њихових правних претходника како у погледу стицања права својине, тако и у стицању права коришћења (аутоматски прелазак доношења решења Народног одбора 1960. године) и континуитет у државини. Зато су нижестепени судови могли утврдити да су тужиоци стекли право коришћења на спорним парцелама.

Међутим, захтев за утврђивање права својине тј. да су тужиоци стекли право својине на предметним парцелама није основан, због недостатка пасивне легитимације у односу на такво постављен тужбени захтев. Зато нижестепени судови нису могли усвојити тужбени захтев тужилаца и у погледу права својине. Стога је Врховни касациони суд нижестепене пресуде преиначио, сагласно члану 416. став 2. ЗПП и одлучио као у изреци.

У погледу оцене ревизијских навода тужених у осталом делу, Врховни касациони суд налази да су исти неосновани. Стоји чињеница да је у одређеним моментима својина на предметним парцелама, а касније и право коришћења, била уписивана на правне претходнике тужених. Међутим, тај упис је вршен на основу премера и излагања, а не на основу одговарајућег правног основа. С друге стране изведени докази указују на околност да је део који је деобом из 1926. године припао ЕЕ у мерама и границама управо овај део који сада држе тужиоци, а и раније су га држали правни претходници тужилаца. Савесна државина на њиховој страни постоји, па се не може прихватити становиште изнето у ревизијским разлозима да тужиоци немају упориште у закону у погледу својих захтева. Претпоставке тачности података уписаних у земљишне књиге намеће обавезу лицу које сматра да нису тачне чињенице уписане у земљишне књиге да то оспори и докаже у судском поступку. Такво становиште садржано је у одлуци Уставног суда Србије Уж 4631/2011 од 17.07.2014. године. Ово је из разлога што су тужиоци покренули судски поступак да би доказали да извршени упис у земљишне књиге права на страни тужених није основан и да имају јачи правни основ у погледу права коришћења спорних парцела.

Врховни касациони суд је ценио и остале наводе изнете у ревизији тужених (везано и за изјаве сведока и др), али налази да исти нису од посебног значаја за доношење другачије одлуке.

Одлука о трошковима поступка донета је на основу члана 165. став 2. у вези чл. 154. и 155. ЗПП. Тужиоци су делимично успели у спору. У току трајања првостепеног поступка мењан је и тужбени захтев. Све је то беспотребно довело до стварања великих трошкова. Првостепени суд је правилно извршио обрачун трошкова од 1.227.000,00 динара (ако се узме у обзир да није преиначена другостепена и првостепена пресуда), па сходно свему томе Врховни касациони суд налази да од тог износа трошкова тужиоцима треба признати 30% што чини износ од 409.000,00 динара.

**Председник већа - судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић